

In „Caz de negasire” Officiul
postal local este rugat a
înapoia revista:
ADM. ORSZÁG-VILÁG ARAD

ORSZÁG VILÁG

Tartalom:

Suttogó baritonok veszélyeztetik a
közéleti békét.

Szelidebb hangok a szélső jobboldali
sajtóban.

Dr. Fábian László: Ma nekem, holnap
neked...

Kuruzslók bünszövetkezete garázdál-
kodik országszerte.

A kormány újra visszaverte az előkelő
pinkakijárók offenzíváját.

Levél a golyószórós karácsonyi gyer-
mekjátékról.

Néhány szó a timişoarai új színházi
szezón küszöbén a színház terro-
ristái, — a kritikusok felé.

A gabonás babonás esete a Nővel.

Házasságot kötöttek a szülők megkér-
dezése nélkül, de már folyamat-
ban van a válóper.

Szendrey Mihály a bohém dr. Nagy
Sándorról.

Mennyit keres Földes Jolán a tizezer
fontokból?

Rendkívül hasznos tudnivalókat tar-
talmaz a „Bélyeggyűjtés” rovat és
szenzációs a közkedvelt „Amiről
beszélnek és amiről hallgatnak”
rovat cikksorozat, stb., stb.

SCHUTZ
POSZTÓ
NAGYÁRUHÁZA

ORSZÁG-VILÁG

(Erdélyi Élet)

Politikai, társadalmi, közgazdasági és művészeti országos riportlap

Főszerkesztő: **GELLER ÖDÖN**

Fényképes igazolványokkal ellátott kiadóhivatali megbízottak:

Hegedüs Béla	București
Gózon Károly	Cluj
Geller Endre	Timișoara
Neuman László	Oradea
Krausz József	Satu-Mare
Berkes Andor	Tg.-Mureș
Dietrich Gusztáv	Brașov

Az Ország Világ uccai árusítását beszüntettük.

Lapunk kizárólag előfizetés útján kapható.

Előfizetés egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre 1000, magánosoknak 600 lei

Orvosi hírek: hasábonként 50 lei. Gyászjelentések: egész oldal 4000 lei, féloldal 2000 lei

Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők be, vagy bármelyik hirdetőirodájá is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lei, hirdetés oldalon 6 lei, — négyzetem-ként. Nyiltér rovatban 50 lei, szövegközi részben 32 lei a sor díj. Ünnepi számokban a hirdetések és egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely közlemények végén szerzőjeli (x) van, fizetett közlemények vagy kiadóhivatali hírek.

Ardeal-i szerkesztőség és kiadóhivatal: **ARAD,**
Bul. Reg. Ferdinand 19. Telefon: 525.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 4—6 ig

Nyomda: Lovrov & Co., Arad, Bul. Regele Ferdinand 5, Tel.: 484.

Előfizetési hátralék

193.....től 193.....ig

Lei.....

Nagyon kérjük dijhátralékos t. előfizetőinket h. számlájuk rendezésére, hogy mi is pontosan eleget tehesünk vállalt kötelezettségeinknek s ilyformán erőt gyűjthessünk feladatunk teljesítéséhez.

Teljes tisztelettel

„**ORSZÁG-VILÁG**“

ardeal-i kiadóhivatala: Arad.

Suttogó baritonok

veszélyeztetik a közéleti békét

Nem szeretjük a fal mellett lopakodva megbújó, titokzatos és jólinformált embereket, — ezt többször megírtuk, legutóbb „Nagytakarítást végig a vonalon!” című cikkünkben. Nem szeretjük a pletykáikat, nem szeretjük a hirtelen „abbahagyott” félmondataikat, a sugdolódzásaikat, a gyanúsításait, — csak az egyenes embereket szeretjük, akik a mondandóvalójukat nyíltan, bátran, durvaságok nélkül, de keményen és őszintén meg merik mondani.

Most, hogy állandóan kormányválságról beszélnek, természetesen aktuális a helyi exponenseket is támadni. Nem üdvözöljük hozsannával azokat a sugdolódzókat, akik információjuk ürügye alatt kávéházi asztaloknál, klubok fotójeiben mérgezik a béke hangulatát és szájuk elé tett tenyerük mögül susogják:

— Majd meglátjátok, már csak néhány hét kérdése... olyan szenzációk fogják kitörögni!

És ilyenkor rendszerint abbamarad a mondat. Félbeszakad a ütök. És most már a jólinformált rábizza különkülön mindenki fantáziájára, hogy mit is gondol arról: hogyan, mikor, merről fog kipattanni egy újabb panama kegyetlen hajtása.

Ha valaki visszaélést követett el és közpénzeket herdált el, olyan, akit ezért felelősségre lehet vonni, egészen bizonyos, nem fogja el kerülni a vádlottak padját. De előre susogni, vádakát, vádaskodásokat szétöntení: nem a mi izlésünk szerint való. Azok az elnyomott nagyságok, akik akár a sajtóban, akár másutt háttérbe szorítottak érezték magukat a jelenlegi kormányzat idején, most ne kávéházi asztaloknál és klubok fotójeiben sugdossanak, hanem jöjjenek ki a „fərbával”, ki a „platzra”, ki a nyilvánosság elé. Tegyék le a dokumentumokat, amelyek a kezük között vannak, hogy volt valami visszaélés... Mert a sugdolódzás, a gyanu ügyes és tehetséges terjesztése nem purifikálás.

Ha tudnak egy olyan ügyről, ami beleütközik a büntetőparagrafusokba, akkor tárják csak az ügyet a bíróság elé, vagy hozzák nyilvánosságra. Ki a fórumra! Ki az újságok hasábjára. Ki a közélet reflektorába!

Gyerünk a nevekkal! Gyerünk az adatokkal, de nem félbesugva és nem pletykázgatva. Jöjjenek csak szépen a nagy leleplezők a reflektorok elé és susogó szájtipésüket

ne mint suttogó baritonok, hanem mint a közélet megtisztításának bátor, vakmerő és megfélemlíthetetlen harcosai, emeljék fel szavukat a legnagyobb nyilvánosság előtt és mondják el, mi nyomja a szívüket.

Lehet, hogy van valami alapja a szóbeszédnek, lehet, hogy egy szó sem igaz az egészről.

Hát ha csak rágalom az egész hadjárat, akkor nemuljanak el a pletykálkodók és szájkosarat a titokzatos suttogók számára.

A közéletnek nincs szüksége panamák izgalmaira. A közéletnek nyugalomra, békére és lehiggadtságra van szüksége, de ha bárhol is alapja van csak a legcsekélyebb visszaélésnek, akkor gyorsan elő a legélesebb műtökéssel és mielőtt még elgennyesedik a seb, elfekélyesedik a pletyka: kivágni!

Sürgősen kivágni a fekélyt!...

Itt a szagos film!!

Még csak ez hiányzott. A lapok hasábos tudósításokban közlik: itt az illatosfilm!

Ezentul nemcsak látni és hallani fogjuk Janningsot, hanem szagolni is! Milyen öröm lesz ezentul moziba menni!

A szerelmes filmek rózsavíz szagok lesznek. A híradókban, — amikor temelést pergetnek, — tömjénszagot fogunk érezni.

Szerelmes filmekben jó szagot.
Lóversenyfilmekben lószagot.

Ezentul a filmsztároknak nemcsak hangjuk és mozgásuk lesz, hanem illatuk is.

Eddig nem volt értelme a mozinak. Mit ér a film szag nélkül?

És már, biztosan gondoskodás történt arról is, hogy mi történik akkor, ha a cenzurának nem tetszik egy-egy film illata.

Lehetnek utóvégre erkölcsstelen, izgató, jobb családok asztalára nem való szagok egy-egy filmben. Lehetnek lázító és jelforgató szagok.

Mit fog csinálni a filmcenzura ilyen esetben? Az inkrimindt szagokat nem lehet majd kivágni a filmekből.

Mi már tudjuk, mit csinál majd ilyen esetben a cenzura:

Olajjal fogja szagtalánítani a filmeket...

**Engros áron vásárolhat karácsonyig
a nagybani árusítás megszüntetése miatt**

Vajda Béla
posztóáruházában

Arad, Str. Eminescu 15.

Mercur bevásárlási hely.

Szellöcbb hangok

a szélső jobboldali sajtóban

Ha valaki mindennap forgatja a legszélsőbb jobboldali újságokat, meglepetéssel vehette észre, hogy hangnemben, intonációban, sőt a vad jelzők orchesterében némi változáson ment keresztül az utóbbi napokban az a szélső jobboldali sajtó, amely jelzőit mindig a legdurvább színekből állította össze.

Különösen a nemzeti parasztpárti politikusokra a „hiénától” a „böcherig” minden árnyalatot ráfestett és **nem volt olyan nyomodaképes durvaság a nyelvnek, amit meg ne kapott volna a demokrata és liberális sajtó.**

Néhány nap előtt a gunyor és fölény kegyetlen jelzői nélkül le sem írták az ellenzéki politikusok neveit. Most, mintha megtanulták volna, hogy egy ország életének azok az urai is tényezői lehetnek, akik az ellenpárton állanak.

Mi ez? Szélcsend? Fegyverszünet?

Mindegy, nevezzük akárminek ezt az állapotot, — de az emberben önkéntelenül is felmerül a kérdés, hogy **va'jon nem lehetett volna a múltban is ilyen tónusban beszélni ezekről a kiváló román politikusokról...?**

Nem lehetett volna nekik a tiszteletnek azt a semmitmondó udvariasságot megadni, amit egy-két nap óta olyan szépen, olyan mértéktartó jóneveltséggel tud szállítani a legszélső jobboldali sajtó...?

Mert ha ezt a hangot kapták volna ezek a politikusok, akkor aligha durvult volna el annyira a politikai publicisztika szótára, mint ahogy tényleg eldurvult és **olyan parlagivá vált, hogy az ember sokszor undorodva dobta félre a piszkolódások, gonoszkodások és durvaságok betübe öntött személtládáját.**

Miért most e nyájas fuvolahang...? Vagy a politikai változás festette át az alaptónust és a gyors publicisztikai hangszerelők sürgősen elrejtették összes gorombaságukat, gonosz jelzőket és durva hangszínezésüket az alá a bizonyos véka alá, amely alá odakerült hatalmi nagyjavagyódásuk is...?

Nem kutatjuk, hogy melyik volt hangadóbb ebben a durvasági koncertben. Nem írjuk le a nevüket, csak azt tudjuk, hogy egyszerre szinte máról holnapra megváltozott a hang, amely tegnap még üvöltött.

Szalonképes lett a tónus, amely tegnap még a szavak szennyét csapta az ellenzéki politika és az ellenzéki újságírás arcába.

Mi ennek a metamorfozisnak az oka?

A tisztelt jobboldali publicisták és szerkesztő urak megtalálták talán a tisztességes jelzők eldugott szótárát...? Vagy csak nem ingott meg a saját beképzeltségükbe vetett bizalmuk...? Csak nem jelenti azt ez a váratlan hangulatváltozás, hogy hatalmi pozíciójukat megrendültnek, sőt ingadozóknak hiszik...? Hiszen, ha őket olvasta az ember, azt hitte, hogy a nap felkelését is az ő parancszavuk irányítja és addig nem szabad lenyugodnia, amíg ez a szélsőjobboldali sajtó erre engedélyt nem ad.

Nehéz lehet ennek a furcsa és a tisztességes közéletben egészen furcsa publicisztikának most új szótárt szerkeszteni, az illendőség, udvariasság, az elvek kölcsönös tiszteletének jelzőiből és nehéz lehet ezt a szótárt használni azon a fronton, ahol a pennaforogatók olyan könnyen és olyan marconán írták le az ellenzéki politikusról: Hiéna! vagy Bochernövendék!...

Lehet, hogy tévedünk, lehet, hogy ez az egy-két nap a szeszélyes véletlen műve volt, de akárhogy is történt, jól esett egy kis európai hang azokról a hasábookról, amelyek nap-nap után valóságos szennyáradatot zuditottak az olvasók nyakába.

„REGAL” CIPÓSZALON. Cipőüzlet, cipészde, cipőműhely — mégis azt írjuk róla, hogy: cipőszalon. Az újonnan megnyílt „Carlton” szálló elengáns frontján etablirozta magát Gleichmann Antal Oradea legkitűnőbb cipésze „Regal” cipőműhely cég alatt.

A világvárosok párnás eleganciájú cipészdejét hozta el hozzánk az Oradea-ról országosan ismert Gleichmann Antal. A felsőbb tízezer kifinomult izlésének ő a leghivatottabb mestere, az ő munkája valóban a cipőkészítés netovábbja. És az a közönség, amely nem hiva a gyári tucatmunkának, hanem egyéni izlését szereti érvényre juttatni, máris előszeretettel frekventálja a „Regal” cipőszalont, mely Timișoara-n egy régi hiányt pótol.

Mellesleg jegyezzük meg, hogy Gleichmann Antal, aki egyébként még egészen fiatalember, már 1927-ben aranyérmert nyert készítményeivel s számos kiállítási oklevél dokumentálja szakmai érdemeit, kiválóságait.

Bizonyos, hogy a luxuscipő hivei kizárólag Gleichmann Antal Regal-cipőszlonját fogják felkeresni. (*)

Consum és Inlesnlrea tagok bevásárlási helye:

Hartmann Kálmán ékszerész,

ARAD, Minorita palota

Pénzfelvételeire — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbízottaink vannak feljogosítva.

Az Ország-Világ vendége:

dr. Fábrián László

Ma nekem,

hoznap neked

Köztudomásu dolog, hogy a kormány a *Brassói Lapokat* betitotta. Minthogy a betiltó rendelet nem volt indokolva, vagy ha volt, akkor az indokolást sem a kormány, sem a *Brassói Lapok* nem hozták nyilvánosságra, a közönség között a betiltás oka és körülményei felől a hírek és kombinációk, sőt pletykák sorozata kelt szárnyra.

A betiltás kormányintézkedés, amelynek okait mi még nem ismerjük s így azt kritika tárgyává sem tehetjük.

Meg kell állanunk azonban a híresztelések és pletykák özöne előtt s meg kell borzadnunk, ha ezekből a pletykákból valami igaz.

Van olyan pletyka is, amely magyar és vallási közbenjárásról beszél. A leghatározottabban ki kell jelentenünk, hogy mi vidéki egyszerű emberek az ilyen pletykákban egy pillanatig sem hiszünk s az ezer száju pletykának határozott forrását sem tudnók megjelölni, de az bizonyos, hogy a sok találgatás és pletyka között ilyen is van.

És ettől a gondolatától, már csak azért is, mert ilyen fel is vetődhetett, meg kell borzadnia a magyar egységet és a magyar faji becsületet féltő magyar léleknek.

Sokan hallottuk az utóbbi időben, hogy a *Brassói Lapok* „zsidó” lap, hogy „kommunista” lap stb. Itt, hogy zsidó lap, abból valóban igaz annyi, hogy zsidó tőkével jelenik meg, de

ezzel a zsidó tőkével a magyar munkások és magyar újságírók egész tömegének adott és ad kenyeret s bármely oldalról nézzük is a dolgot, a romániai magyarság ügyét mindig becsülettel szolgálta.

Hogy nem alkalmazkodott mindig az Országos Magyar Párt egységes gondolatmenetéhez, az igaz, de hiszen mindennek a világon van ellenzéke, amely ellenzék és annak kritikája mindig tiszteletet érdemel, ha az eszmeik tisztázását és a tévedések becsületes feltárását célozza. A *Brassói Lapok* kritizált és a maga ellenzéki álláspontjából újabb és újabb utirányokat mutatott a Magyar Pártnak, de nehéz volna kimutatni, hogy valaha valahol a magyarság egyetemének ártalmára lett volna.

Hogy kommunista? Ezt is nehéz volna elhinni. Hogy kemény szavú s az egyesek és az összmagyarság érdekében néha-néha válogatatosan eszközökkel harcoló demokrata, ez igaz s éppen

---

Elismert tény, hogy télen a legtöbb betegség a nedves lábak következménye. Éppen a legszegényebb emberek szenvednek ettől a legtöbbit. Legtöbb esetben azonban nem tudják, hogy a cipők, amelyeket „SCHMOLL-PASTA”-val gondoznak, vízhatlanná válnak, mert különben cipőiket naponta „SCHMOLLPASTA”-val bedörzsölnék. Vízmentes cipők megvédik az egészségét.

bátor és erős hangjért volt a magyarság kedvenc lapja,

mert ez a hang leginkább megfelel a magyar temperamentumnak. Kommunistának azonban ezért a harcmodoráért éppen úgy nem lehet nevezni, mint zsidónak a zsidó tőkékért.

Bárhogyan álljon is a dolog, a tény az, hogy

magyar nyomtatott betű szünt meg a kormány túlatma folytán s magyar újságírók, nyomdászok és más munkások tömegének a kezéből esett ki a kenyér, amely kenyér akkor is nélkülözhetetlen és jó kenyér, ha zsidó pénzért veszik és adják.

Bárhogyan is álljon a dolog, mint ijesztő rémet kell elhessegetni azt a pletykát, hogy a magyarságnak akár érzelmileg, akár ténylegesen valami része volna a kormány betiltó intézkedésében. Mert ha ez a pletyka valaha igaznak bizonyulna, ez százszerosan többet ártana a magyarság egységének és nyugalmának, mint a Brassói Lapok eddigi működésének „elképzelt” ártalmas volta.

Aztán a közös sors. A ma nekem, holnap neked gondolata. Ki tudja, hogy holnap nem kap-e egy másik magyar lap hasonló indokolás nélküli rendeletet?

Nekünk féltő gonddal kell vigyáznunk egymásra, kicsinyeknek és nagyoknak, mert a nyomtatott betű drága és erős fegyver a védekezésnél, a panaszkodásnál és a megelégedés kifejezésénél egyaránt.

A romániai Magyar Pártnak, mint a magyarság hivatott képviselőjének, mindig az volt a felfogása, hogy

nincs különbség zsidó vallású és más vallású magyar között s ezt az álláspontját eddig még nem volt oka megváltoztatni. egyénekekkel szemben sem s annál kevésbé a hasznos termelő munkát végző tőkével szemben.

Remeljük, hogy a Brassói Lapok betiltása csak időleges büntető expedíció valamely még nyilvánosságra nem hozott ok miatt, de semmiesetre sem árulkodás és áskálódás eredménye, amely

nem volna méltó sem a románokhoz, sem a magyarokhoz.

Remeljük, hogy rövidesen tisztán látunk a dologban s akkor elölnek a sötét híresztelések és pletykák s megnyugszanak a kedélyek is.

Ardeal és Banat legelterjedtebb magyar napilapja a

Temesvári Hirlap

**megjelenik naponta, vasárnap
kivételével, a déli órákban**

MINT TÉLEN A LAKÁS KÁLYHA NÉLKÜL, olyan az üzlet vevő nélkül. Uj vevőket ma már csak jó szabadtéri reklám által szerezhet, mert bármilyen jó árut tart vagy készít, nem tudja értékesíteni, ha nem propagálja. Az **ORSZÁG-VILÁG „ACGE” REKLÁMOSZTÁLYA** elősegíti igyekezetét és készséggel bocsátja rendelkezésére tapasztalatait.

Pesti levél:

Megtorpant a harag a nagy költő sírjánál. — Közéleti vézerek a próféta barna asztalán. Gombaszögi frida visszatér első szerelméhez, a Vigszínházhoz. — Segélykérők ostroma Földes Jolán ellen

Az elmúlt napok nagy eseménye *Kosztolányi Dezső* halála volt és annak is egyik nagy érdekessége, hogy a temetésen megjelent *Hatvany Lajos* báró is. *Hatvanyt* régebben nagyon meleg barátság fűzte *Kosztolányi Dezső*höz, később azonban ez a kapcsolat meglazult és éveken keresztül nem is látták egymást. Barátságuk elhidegülésének egyik fő oka kétségtelenül a *Kosztolányi* által megindított *Ady-revizió* volt, a melyet az *Ady* emlékét legkegyetesebben őrző *Hatvany Lajos* nagyon sértőnek talált. Tábor-uccai villája pedig szintén *Hatvany* régebbi baráti melléállására emlékeztet... Az idő azonban ezt a momentumot is elmosta, az élet harcaiban és a történelem változásaiban *Hatvany* és *Kosztolányi* utjai messze kanyarodtak egymástól. Csak most: a Kerepesi-uti temetőben kerültek megint össze. *Hatvany* kijött a feleségével, aki *Somogyi Bélának*, a meggyilkolt szocialista vezérnek leánya: végighallgattak egy-két gyászbeszédet és aztán eltávoztak. *Hatvany Lajos* haragja is megtorpant egy pillanatra a nagy *Kaszás* előtt. Bizonyos, hogy a költő *Kosztolányi* szép emlékét ő is ugyanugy fogja őrizni, mint a legnagyobbakét.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Gömbös Gyula, *Hock János*, *Kosztolányi Dezső*... három nagy halottat temetett el egy pár hét alatt Budapest. Az ilyen feltűnő és gyors sorozat önkéntelenül is elgondolkoztatja az embert. Akadt egy chiromantikus, aki felállította a „nagynevek haldlistáját”. Nem mintha nagyon hinnék benne, csak kuriozusként közöljük: *Molnár Ferenc*, a remélhetőleg hamis jós szerint 1939 november 3-ikán fog meghalni cukorbetegségben. Utána következnek *Karinthy Frigyes*, aki pedig valószínűleg mindnyájunkat tulél majd, mert hiszen legutóbb szinte már halálhírét közölték, 1940 augusztus 18-ikán. Régi betegsége fog állítólag kiujulni. Ez a chiromantikus nagyon művelt ember, nem is áll meg az országhatárnál, mert hiszen azt is állítja többek között: *Romain Rolland* 1943 január 10-ikén fog eltávozni az élők sorából. No és végül egy politikusról is megemlékezik: *Hittler*ről, akinek még körülbelül husz esztendőt szán: 1956 szeptember 7-ikén bocsájtja el e sáros földtekéről... Már nem is mertem megkérdezni, hogy én mikor következem. A vesebajomat évekkal előre testem asztrál-fényéből már megjósolták. Be is következett, ezt el kell ismernem. No dehát, Istenem, vesebaj — az rendben van, de a halál?!... Ez a chiromantikus különben olyan önelégülten és bátran néz a világba, mint aki önmagának örök életet tartogat.

Sajtókörökben nagy szenzáció az a hír, hogy *Földi Mihály*, az ismert regényíró, aki hosszú évek óta a *Pesti Napló* szerkesztője, az *Athenum* legfavorizáltabb háziírója. *Miklós Andor* 80 ezer pengős

Erköse, — otthagyja kiadóját és szerkesztői állását és átveszi saját tulajdonába a *Magyar Hírlapot*. Magával viszi állítólag *Kemény* Simont is, az *Est* szerkesztőjét. Ujságírói körökben nagy érdeklődéssel várják, mi válik valóra ebből a kombinációból, amelynek mindenki csak örvendene, hiszen a *Magyar Hírlap* nagymultu, előkelő lap, amelyre még igen nagy hivatás vár a magyar demokrácia és progresszivitás regenerációja körül. Itt említjük meg, hogy az *Est-Lapok* és az *Atheneum* elnökgazgatónöje, *Gombaszögi* Frida visszatér a szinpadra és természetesen régi sikerei színhelyére, a *Vigszínházba*, ahol már a jövő hónapban fellép egy amerikai darabban.

★

És végül még egyszer és utoljára *Földes* Jolánról, akinek sikeres ügyét ugyan a sajtó a maga részéről lezárta, nem így azonban a titkos segélykérők kara, amely százával ontja a leveleit a *Gül* Baba-ucca felé. Legutóbb például egy előkelő nemesi család árvája irt rövid, pregnáns levelet, amelyben mindössze annyit kért, hogy *sürgösen küldjön el neki Földes Jolán 100 pengőt*, poste restant a II. kerületi postahivatalhoz, miután vőlegénye van és férjhez akar menni. Már pedig ez csak úgy lehetséges, ha *Földes* Jolán teljesíti kérését. A nevet nem árulhatja el, miután előkelő család sarja, sőt ezért kéri a pénzt is poste restant, mert még azt sem akarja, hogy a házban valaki is tudomást szerezzen arról, hogy ő pénzt kapott... A másik talán még érdekesebb: egy *Csodalexikon* szerkesztője kéri, hogy segítsen elhelyezni művét a világkiadóknál. *Csodalexikon*a százhatsvan olyan kérdést tartalmaz, amelyre csak ő tud feleletet adni. Ilusztrálásul rögtön fel is sorol hármat: 1. *Teremtésileg miért növény a növény?* 2. *Teremtésileg miért állat az állat?* 3. *Teremtésileg miért ember az ember?* — *Teremtésit* — mondhatta *Földes* Jolán.

Még mindig hurcolják előadásokra, a *Duna-palotában* például a „*Százak társasága*”-tól száz pengőt kapott és csak azt sajnálta, hogy ezt nem a „*Kétszázak társasága*”-ának hívják, mert akkor biztosan két százat kapott volna, fényképezik kutyával és pipával, diványon és széken, sőt a *Berkesné* szalonjában, ahol dolgoztatni szokott, odarendelték az egyik képes hetilap fotoriporterét, aki egy óvatlan pillanatban próbaközben lekapta az írónőt. Egyik nagyon lelkes híve *Földes* Jolánnak *Drégely* Gábor, a híres szinpadi szerző, talán nem is ismeri személyesen, de áradozva beszél a könyvéről, azt mondja, hogy még *Körmen*diénél is jobb.

Apropos: a chircmanciás embernél is szerencséje van *Földes* Jolánnak: ott is kihalászott magának egy hosszú életet, mert ahogy a próféta titokzatosan megsugta: *önagysága 1983 április 7-ikén fog rosszabbalétre szenderülni*, mert hiszen az ő jobbléte igazán ezen a földön lett légyen... (b.)

Papírárut, írószert nyomtatványt legolcsóbban szállít papírület, Arad, Strada Brancovici 5. — Telefon No. 167.

P i c h l e r

— **Semmi kifogásunk sincs az ellen, ha lap társaink átveszik eredeti cikkeinket, de csakis la punk vagy cikkíróink megnevezésével.**

Rideg paragrafusok

nem oldják meg a koldusproblémát

Ezer és ezer elintézetlen problémája van a mai társadalmi helyzetnek. Ezek közt is szomorúan áll az előtérben elrendezést és megoldást sürgetően:

a kolduskérdés.

Egy legutóbbi törvény a nehéz problémát úgy intézte el nagy általánosságban, hogy az állam

semmiféle koldulást nem engedélyez

a lakosság között s akít a kolduláson érnek, azt gyűjtőhelyekre, vagy munkatelepekre internálják.

Nem kell különösebben hangsúlyozni, hogy e szigorú rendelkezés révén a kolduskérdés egyáltalában nem nyert megoldást.

Koldusok ma is vannak, még pedig ugyancsak nagy számmal, ami természetesen következménye annak az általános nyomorúságnak, amely a társadalom jóformán minden rétegére reá nyomja a maga fájdalmas bélyegét.

Magyaországban nemrégiben abban a formában rendezték el ezt a problémát, hogy minden városnak és községnek kötelessége a saját koldusairól gondoskodni. De tulajdonképpen még ez sem megfelelő megoldás. Hiszen a községek és városok pénzügyi helyzete sokszor merőben más és más, egyik szegény, a másik gazdag, de egyiknek sok a koldusa, a másiknak kevés. Tehát igazságosan elintézni ezt a fontos kérdést ilyen tág keretű megoldással aligha lehet. Mindenesetre azonban már szociálisabb érzékről tesz tanubizonyságot.

Rideg szigorúság és könyörtelenség azonban sehogyan sem érvényesülhet ennél a problémánál.

A kolduskenyér mindig nehéz kenyér s azért az egy-két allitóltag háztulajdonos-koldusért nem lehet irigyelni azt a sok-sokezer foból álló koldushadsereget, amelynek egyrésze talán tolakodóan üzi a maga mesterségét, de akkor is inkább csak kényszerűségből, míg a másik szemérmesebb és a hatósági eljárástól félve, csak úgy titokban meri kinyitni a száját és kinyújtani a kezét egy kis kenyőradományért és alamizsnáért.

A legigazságosabb elrendezési mód az volna, ha a kolduskérdés megoldását állami feladatnak tekintenék és ha az állam költségvetéséből legalább egy százalékot ennek a problémának ellátására használnának fel.

Szegények házáinak sorozatos felállításával, aggmenházakkal, menhelyekkel, nem bürokratikus alapon dolgozó ingyenes állami munkaközvetítőkkal, az aggkori biztosítási

tas országos megszervezésével és más ehhez hasonló intézmények és szervezetek létesítésével eredményesen és igazságosan lehetne felvenni a harcot a kolduskérdés gyökeres rendezésére. És

a koldusok tulnyomó része sokkal szívesebben is venné ezt a lépést, mint azt, hogy naphosszat járni legyen kénytelen az uccákat, razzláktól rettegve, az eltoloncolástól vagy gyűjtőhelyekre való internálástól féltre, hogy azt a néhány leit, ami napi nyomoruságos eltartásához szükséges, összekönyöröghesse.

Az új idők emberséges szellemével kellene ezt a nagyfontosságú problémát megoldani, nem pedig rideg paragrafusokkal.

A temetőkben megegyeztek...

Befejezte tárgyalását a hadisírok gondozására kiküldött bizottság. Angliát Ware ezredes, Németországot Horning titkos tanácsos és Franciaországot Viscensini tábornok képviselték. Arról volt szó, hogyan ápolják, gondozzák és látogassák azokat a kilométer hosszúságú és szélességű temetőket, ahol a világháborúban résztvevő nemzetek halottai pihennek. Eleinte különböző nézeteltérések merültek fel, de azután megegyeztek.

Egyik lapírsunk „Legalább ebben!...” cím alatt közli ezt a kis hírt. Legalább ebben megegyeztek...

Teljes rend van a halottak között. Eddig is békeességben jértek meg egymás mellett. Nem veszekedtek.

Nem is dobáltak egymásra gránátokat.

A franciák nem kiáltották oda a német hallottaknak, hogy „boche!” Gyönyörű béke volt eddig is a világháború hősi halottai között.

Most még nagyobb béke lesz, megegyeztek a sírpólus részleteiben.

Nem ismerjük a megegyezés részleteit. De volna egy szerény indítványunk:

Nem lehetne előbb megegyezni?

Nem lehetne még a nagy halott-termelés előtt a megegyezést létrehozni?

Nem ülhetett volna előbb össze a bizottság?

Miért nem egyezhettek meg akkor, amikor a kilométer hosszúságú és szélességű temetők lakói még éltek?

Miért nem ülhettek össze akkor, amikor a temető néma lakói még otthon éltek családjuk körében, Angliában, Németországban és Franciaországban?

Most is kiküldhetne minden ország egy-egy megbízottat...

Nem a halottak, hanem az élők érdekében!

Mert ma is sokan vannak közöttünk, akiket az európai politika arra szán, hogy egykor megtöltsék a hősi halottak nemzetközi temetőit...

Most is sokan vagyunk, akiknek érdekében, egyszer, ha majd hősi halottak leszünk, meg kell egyezni.

Egyezzenek meg most!

Most, amikor még élünk!

Most, amikor még nem töltjük meg a kilométer hosszúságu temetőket.

Szerény nézetünk szerint azokra a temetőkre nincsen semmi szükség. Igen, ha az élőkől is meg tud majd egyezni a bizottság. — akkor nem lesz szükség kilométer hosszúságu nemzetközi temetőkre...

Legalább ebben megegyeztek!

Óh, mikor egyeznek meg legalább az élők ügyében is?!

Kuruzslók

bűnszöveikezele garázdálkodik országszerle

TEMESVÁR (TIMIȘOARA). Egy ismert orvos, a helyi orvosi kar kimagasló egyénisége arra hívja fel az illetékes hatóságok és a betegek figyelmét, hogy

a környéken rejtélyes alakok működnek, akik a legnagyobb titokban, ugyszólván a betegek diszkrétclójában bízva már évek óta a legveszélyesebb kuruzslást folytatják.

Ma, amikor az ország egészségvédelme kulturpolitikai elsőrendű feladata, különös jelentősége van annak, hogy főként a vidéki, egyszerű, tanulatlan emberek ne kerüljenek lelkiismeretlen kuruzslók keze közé. Itt pedig nem kevesebről van szó, minthogy különösen Ardeal lakosságának ezreit fertőzik meg, bajuk gyógyításában viszsza vetik, sőt még az orvosi beavatkozás lehetőségétől is ugyszólván elzárják őket.

Az Ország-Világ munkatársának informátorunk a következő érdekes felvilágosításokat nyújtotta:

— Ardeal-ban már esztendők óta feltűnt, hogy súlyos szervi betegségekben szenvedő emberek nem fordulnak orvoshoz, akik pedig már kritikus stádiumba jutottak és felkeresik az orvost, azoknak a testén számos injekció nyoma látható. Most aztán egy vidéki kollégánk részletesen informálta tapasztalatairól néhány temesvári (Timișoara) kartársát, úgy hogy az ő ismertetése nyomán már megközelítő kényt nverbettünk a bűnszövetkezet működésének meqdöbbsentő aránvairól.

— Különösen az tűnt fel, hogy az összeszurkált testű betegek, akiknek testén számos injekció nyoma volt látható, mintha csak összebészéltek volna, egy árva szót

sem ejtettek arról, kinek a „gyógykezelése juttatta őket az injekciókhoz. Legtöbbjük továbbra is megmaradt a hallgatás mellett, néhány betegnek elejtett szavaiból azonban rekonstruálni lehetett a tényállást.

A titokzatos kuruzslók hígított sósavval dolgoztak. Ez a trükk nem új, mert a kuruzslás miatt elcsipett gangszterek rendszerint ezzel a „gyógyszerrel” orvosolnak. Szilárd üzleti alapon működnek ezek az emberek, akik naponta súlyos ezresekkel könnyöbitik meg a tapasztalatlan, gyógyulást váró betegeket.

— Megfejtethetlen, hogyan szerzik meg a krónikus betegségben szenvedő emberek címét, legvalószínűbb az a feltevés, hogy a helyi és környékbeli viszonyokkal ismerős ügynökeik küldik be nekik a címeteket. A beteg kap egy hangzatos levelet, amelyben az áll, hogy

a vérkeringés geofizikai szabályozása a legbevéltőbb és legbiztosabb gyógymód. Nincs az a betegség, legyen az tüdő-, szív- vagy vérbaí, amelyre ne ajánlanák, mint teljesen megbízható paraceát, sőt azt is hozzátésszik, hogy a gyógykezeltetés ingyenes, csak a gyógyszer üvegjéért kell fizetni száz leit. Módosabb betegeknél kétszáz leit kérnek, ami ugyancsak arra vall, hogy megbízottak útján részletes felvilágosítást kaptak a beteg egészségi és anyagi helyzetéről.

— Az üvegben levő folyadékbólna mellékelt tüvel injekciókat ad önmagának a beteg, még pedig a felső karjára, vagy a felső combjára. A kúra hat hétig tart, ami pénzben kifejezve azt jelenti, hogy

1500–3000 leit fizet a beteg az injekcióért.

A kuruzslók óva intik a betegeket attól, hogy orvoshoz forduljanak a gyógykezeltetés tartama alatt. Ha hat hét múlva a beteg állapotában változás nem állott be, akkor előírásaik szerint — egy hónapi szünet után kell folytatni a kurát.

—Az injekció helyén barna heg támad, amely ha megszárad és lehullik, a bőrön száz lei nagyságú, kékés folt marad. Mondani sem kell, hogy injekciónak nincs gyógyító hatásuk. Azzal az ellenvetéssel szemben azonban, hogy nem is ártanak, meg kell állapítani, hogy igenis ártalmasak az egészségre, mert a betegeket elvonják az orvosi kezelés alól, állapotában visszavetik, ellenállóképességét gyönlítik.

Ismerni kell a nagybeteg, különösen pedig a laikus beteg pszihozisát, hogy megértsük a kuruzslók sikerének titkát. A súlyos szenvedéseken keresztülment beteg abban bizik, hogy ha az orvostudomány nem segíthet, talán a különböző titkos gyógymódoktól lesz egészséges. Most már az illetékes hatóságok feladata, hogy ezeket a kuruzslókat és ügynökeiket, akik már hosszú ideje üzük tiltott műveleteiket, ártalmatlanná tegyék és a bíróság elé állítsák.

A kormány

ujra visszaverte az előkelő pinkakijárók offenzíváját

(TIMIȘOARA.) A szerencsejátékok kalózkapitányai nem akarnak meg mindig beletörödni abba, hogy a törvény egyszer s mindenkorra elsöpörte őket a szereplés színpadáról. A belügyminiszter, mint pontifex maximus eltemette a „Monsieur Hasard”-ot, a társadalom első számú közellenségét. Circum dederunt...

A temetési szertartás nem a lux aeterna luceat el ezereves szolamával nyert befejezést, hanem az örök sötéttséggel.

Beuisset pudem... előbb kellett volna. Akkor sok anya nem siratná korán öngyilkossá lett gyermekét, sok kivés nem járna viaszsárga arccal a fogházba, sikkasztó férjének váltandó fehérneműt vinni, akik most butorozott szobákba kényszerültek, saját családi házukban lakhatnának — ha — ha előbb jön a temetési szertartás.

Ezen a temetésen sirató asszonyok nem sirtak, fel- és lemenő rokonok nem hintettek hamut, ellenkezőleg — ez olyan temetés volt — hónapok múltán most már tárgyilagosan konstatálhatjuk — amelyből élet táradt és jólét.

A mérgei elrekviráltak és amint tilos kokaint, ópiumot forgalomba hozni, éppugy tilos már az ötös bevágás mérgeit is szabadon árusítani.

A társadalmi igazságosság nevében inkább a kevészámú gangszterek hulljanak el, mint az ártatlan tömegek.

Oh, — a tömegek nem ismerték Hasardot, ezt a kártyáztaiók mutatták be nekik, mert ebből az ismeretségből ők élni, élvezni, nőni, érvényesülni, — sőt, horribile dictu — társadalmi szerepet próbáltak kitenyészteni.

A tisztító vihar elűzte őket. A pestis helyében az egészség került. A fenékhajzás helyére a hosszú orr, a megvetésnek atera a szánalomnak kísérte.

A pinkakijáróknak bealkonyodott. Végleg, visszavonhatatlanul leledezett a nap, amelynek hamis fénye alatt olyan sokáig sütteiték testüket.

Nem használ az előkelő kijárók minden igyekezete, a pallas lecsapott s a pinkasőpredék, a házigazda kávé-sokkal, balotihalvány arccal menekült.

A kormány ezúttal ismét visszaverte a pinkakijárók offenzíváját. Minden tisztességes ember kalapot emel a törvény előtt.

Még egyszer — reméljük utoljára — adieu, kártya-klub elnök ur, — adieu, dagadtra hizott házigazda kávé-s ur, — adieu, játékevezető ur, — adieu, bankár ur — jó- napot sleeper! — A miniszter ajkáról újra elhangzott a rideg intézkedés. Rien ne va plus! Nincs tovább!

a golyószórós karácsonyi gyermekjátékokról

A legmegrendítőbb oivasmány került a kezembe. A könyv, amelyről szó van és amelyről kritikát akarnak írni, most jelent meg, simított papíron, szép kiállításban, mélynyomással, dusan illusztrálva. Szerintem ez a könyv, amelyről szó lesz, fejezi ki a legpontosabban ezt a kort. Az írója ismert név, már nagy rutinja van ilyen művek összeállításában és — ha jól emlékszem, — már volt alkalmam kritikailag méltatni irodalmi munkásságát.

A neve Liebner bácsi. Miután nem kizárólag irodalomból él, melékfoglalkozást is új. játéküzletet folytat. Stílusa rövid és pregnáns, mondanivalót képekkel illusztrálja, hogy érthetőbbek legyenek.

Néztem ezt a gyermekek részére készült gyermekjáték-árjegyzéket, szerkesztő ur és helynyillalt valami a szímbé. Háborús illusztrátornak tartom a derék Liebner bácsit, a kitűnő stílusztát.

Az árjegyzék 34. oldalán ott élnek a háború összes borzalmai, szemléltető ábrákban, az ember rémülten nézi a képeket, amelyek valószínűleg a jövőt jelentik.

Van például egy marcona tank, nagy ágyúval, futószalag kerékkel és — a szöveg szerint — ez a gyermekjáték-tank: szaladás közben tüzet lövel.

Persze, éppen a gyermekszobába való ez a szaladás közben tüzet lövelő tank! Hogy gyerekeink már most tudják, mi az a tüzlövés, mi az a vontatószalag. Mellette egy másik tank látható: tökéletes kivitelben, kémicöltyukban katonával, gumis vontatószalag, járás közben szikrázik.

Ugyanez a tank „két ágyúcsővel” drágább. Van katonai teherautó 12 katonával, de ugyanazt két gépfegyverrel is meg lehet kapni, de ebben az esetben csak 9 katonával, mert a két gépfegyver helyet foglal el.

Van repülőgépelhárító ágyú, papirpatrónnal töltve, el lehet sütni, csak tíz pengő. És kapható Liebner bácsinál, menetközben szikrázó, fényszóróval ellátott tank is, csekély tizenegy pengő. Mindezzel azonban nem merül ki a kitűnő író fantáziája, Liebner bácsi egészen modern író, aki számol azzal, hogy nemcsak a földön lehet gyilkolni, hanem a levegőből is. Gyógyórú bombavető-repülőgépet ír le Liebner bácsi: a papirpatrónnal tölthető bombák a szárny alatt vannak elhelyezve és egy automatikus szerkezet által zsinegen, körrepülés közben egymásután esnek le a bombák és nagyokat szólnak.

Ugyebár szebb gyermekjátékokat el sem lehet képzelni?! Egymásután esnek le a bombák és nagyokat szólnak! Liebner bácsi irodalmi remekművében nem számol be arról, hogy vajjon okoznak-e sebesüléseket is ezek a robbanó bombák a gyermekszobában.

Szerintem csak akkor lennének hatásosak ezek a játékok és csak abban az esetben lenne teljes nevelő hatásuk, ha Pistuka elindítandó a fehér gyermekszobában a bombavető repülőgépet és a kis Agi nyolc napon túl gyógyuló sérüléseket kapna a bombáktól! Így is szép, így is remek pedagógiai eszköz a harcias szellem ébrentartására, de tagadha-

tatlan, hogy a hatás szebb, felemelőbb lenne, ha a robbanó játékbombák játék-sebesüléseket okoznának, nem nagy sebeket gondolok, csak kicsiket, mondjuk csak a füleket kellene leszaggatni, vagy az egyik szemet kiütni bomba után, a másik szem megmaradhat.

Holnás volna, ha a tankok valóban gázolni tudnának, egy-egy picit lábát roncsolnának széjjel, — nagyon csodálom, hogy Lieber bácsi, ez a kitűnő szakíró erre nem gondolt. Sebesültek kellene a gyermekszobába, nemcsak játszó gyerekek, az ifjuságot elő kell készíteni a jövőre is!

Láttam Lieber bácsi munkájában nagyszerű, szikrázó gyorstüzelő ágyukat, gépfegyvereket, fekvő és lövöldöző katonát, akik szikrákat lövelnek, láttam halálfutót és páncélgépkocsit, mind szikrázik, mind lövel és mind ölne, ha kicsit nagyobb lenne.

Lieber bácsi e munkájában még nem szerepelnek a gyermekjáték gázszóró-készülékek, de merem remélni, hogy a nagyjelentőségű mű következő kiadása ezzel is meg fogja szerencsétleníteni a gyermekszobát. Biztosan már készül a gyermek-gázbomba, amely pukkan, szikrázik és hűdös és a játszóársak köhögési rohamot kapnak tőle. Egyelőre a játékipar nem halálos kivételben fogja előállítani ezeket a gyermekszoba-gázháború gépeket, de el tudom képzelni, hogy idővel fejlődik a játékipar és a kisgyerekek elbódíthatja gázzal a papáját és a mamáját, akik naivan Hófehérkéről és a hét törpéről akarnak mesélni neki.

Oh, hol van már Hófehérke ónagysága, hol van Piroška az ő farkasával, hol van Hűvelyk Matyi urfi és a csizmás Kandúr, hol van Fekete Péter és Mackó Muki, akik még az én gyermeki fantáziámat foglalkoztatták!

Igen, tökéletes Lieber bácsi könyve, de mégsem egészen tökéletes. Mert vannak még jószereplők, amelyekkel Libermóly fel ez a kiváló munka.

Miért nem csinálnak játék-akasztófát, amelyekre fel lehet akasztani korszerűen a babákat? Miért nem csinálnak ólomhőherókat és ólomáldozatokat? Miért nem csinálnak önműködő játéktplomokat, amelyeket a játszó gyermek korszerűen fel tud gyújtani? És hol vannak a gyermekszoba-lángvetők, amelyekkel fel lehetne gyújtani a gyermekszobát? Miért nem készítenek a serdülő ifjuság számára zsidózó gépeket? Hiszen csak akkor fejezné ki tökéletesen a gyermekszoba a kor képét, ha felhuzható és sikrákat szóró antiszemiták is lennének benne. Miért nem konstruálnak fejbeverő és hasbarugó felhuzható gépeket a szelid gyermekszoba számára?

Mielőtt Lieber bácsi új könyvének méltatásának végére érünk, nem mulaszthatjuk el, hogy a nagyszerű szerző egy csodálatos ötletét ne honoráljuk. Sebesültszállító autó is van a könyvben,

óraszerkezetes, két ülő katona és két sebesült hordágyon.

Ez a legszebb az egészben! A két sebesült hordágyon! Ezért külön gratulálunk Lieber bácsnik.

Nem látni a képen világosan, hogy a sebesülteknek a lábát vágta le, vagy pedig a szemet ütötte ki a bomba. Azt hiszem vdiogadni lehet a sebesültekben. Lieber bácsi játékboltjában...

Oh Hófehérke!

Oh Mackó Muki, időjőn el a ti országotok...!

FARAGÓ SANDOR

Néhány szó

az új szinkházi szezon küszöbén a színház terroristaí, — a kritikusok felé

(TIMIȘOARA.) Hiszen igaz, már a velük való foglalkozás sem válik dicsőségre a józslésű embernek, mert ököibe szorul a kéz, gyűlöletre torzul az arc, valahányszor egy-egy nyomtatott soruk napvilágra kerül, annyi bennük az oktalan fölényesség, az alap nélküli kötődés, a mindent legázolni szándékozó rosszindulat.

Es mégis a körműkre kell már egyszer koppintani.

Ugy van, nem téved az olvasó, az ugynevezett színházi kritikusok egy legszűkebb köréről értekezünk, azokról akik

kizárólag a maguk annektált területének hiszik a színpadot, rabszolgáiknak a színészeket, dézsmál beszolgáltató hűbéresüknek a színiigazgatót.

Hogy pedig semmi félreértés ne legyen, ezennel kijelentjük, hogy aki nek inge, igenis vegye magára, vállaljuk érte a felelősséget lovagias uton, bíróságok eléit, vagy akár az ököljog alapján egyaránt, de szót kell már emelni, vetőt kell már kiáltani egyes urak izléstelen tulkapásaival szemben, még ha csakugyan öltre kellene is menni miatta!

Mert mi folyik itt egyes sikokon?

A szerencsétlen színész heteken át tanulja a szerepét, mire jön a főpróba, ami még nem lenne baj, nagyobb baj, hogy Terrorisia Úr haragszik az igazgatóra, vagy a színészre és mert a szerencsés véletlen módot nyújt neki hozzá, hogy nyomtatásban közölhesse mondatokba formált szövegét, nosza

kiönti epéjét, melynek undorító és folyékony lávájával felfröcskölí az egész társaságot; szőröstől bőroستól, mindenestől...

Sajnos az a helyzet, hogy akiket így megmasszíroz, ahelyett, hogy szembehelyezkednének támadásával, inkább behódolnak neki s mert látja a retteget, még hatalmasabbnak érzi magát. Tudnánk kapásból néhány nevet mondani, ha a személyeskedést tüztük volna célul magunk elé.

A legnagyobb

az e

A S C I

a következő hasznos tanácsot ad
segítségével erősen „SCHOLL”
fényesítse cipőit mindaddig, míg

Cipői ily módon teljesen
és jólesően meleg lábai lesznek.

A „SCHOLL”

De egyelőre beszéljünk csak róluk jótékony többszámban. Hiszen nem egy emberről van szó.

Am kérdjük: ki kente fel őket? Kítől nyerték a pallós-jogot? Kinek a nevében ágálnak és okvetellenkednek? Ha ilyesmire gondolnának csak egy pillanatra is, észre kell őket téríteniük: lévedés, hé!

A nagyközönség már az elmúlt szezonban is a legmélyebb undorral fordult el ettől a kakastollas hangtól, ettől a pöffeszkedő modoroságtól, ettől a mindenáron gacsajpestáskodni akarástól, mégha csepegtetett szirup gyomerémelyítő ízében preparálják is dadognivalóikat!

A nagyközönség jóízű és halkszavu, lágy gesztusu és udvarias, legfeljebb megáll egy percre és megdöbbenve ámul el a sárban fetrengő részeg mooskos káromkodásait hallva, de azlán libabőrös háttal igyekszik tovább s talán még a füleit is befogja, hogy ne kelljen végighallgatnia a kavargó gyomor rut hőffenéseit.

Mi ugy tanultuk, hogy a kritikának oktatónak és nevelőhatásúnak kell lenni, de vajjon hogy oktasson és neveljen az olyan kritika, amelynek írója maga is oktatásra és nevelésre szorulhat?

Itt állunk az új színházi szezon küszöbén és őszintén szólva, nem kizárólag a magunk intenciója alapján született meg ez a cikk, de igenis, egész sereg elsöranagu színész és színész barátunk határozott kérésére, akik maguk — érthetően! — félnek a kockázatot vállalni, hogy szemtől szembe mondják meg címzetteknek véleményüket!

Szeretnénk közben leszögezni: nem mindenáron való harcot akarunk. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Azt szeretnénk, hogy

a kritika tényleg kritika legyen, ne pedig itélet a színpad vélt bűnősei felett. Mert a színpadon nem bűnösök ágálnak, hanem jobb, vagy rosszabb színészek, akiknek még a legrosszabbjai is minden tehetségükkel azon vannak, hogy a tőlük telhető legjobbat nyújthassák. Ezért pedig nem illetheti őket dorong, legfeljebb helyesen alkalmazott tanítás, nevelés, utmutatás.

NCS a FÖLDÖN

ég. A legtöbb betegség csirája az átnedvesedett cipő!

M O L L -vegyész

nek: Dő-zsölje be cipőit minden este egy puha rongy "val. Azután nedvesítse meg kevésbé a rongyot és khoz hasonlóan fénylik.

Vanná válnak és Önnek pedig egész napon át száraz

PASTA": az Ön házibarátja.

De a „ha majd én megmutatom” kezdetű alkritikáról egyszer s mindenkorra szokjunk le, jó urak. Mert megmutatni nemcsak az urak tudják. Megmutatni az uraknak is lehet.

Es képzeljük csak el, milyen szörnyű volna, ha az a sok ledorogóit, agyonbunkózott színész egyszerre csak fellazadna, tömegbe verődne és elkapná valamelyik fenegyereket, csak azért, hogy egyszer öket mutassák meg neki!...

Na... Nem lenne irigylésre méltó!

Volna mit látnia...

Mennyit keres Földes Jolán a tízezer fontokból?

(Az Ország Világ budapesti tudósírójától)

Se szeri, se száma azoknak a furcsa találgatásoknak, amelyek Földes Jolán díjnyertes regénye körül megindultak. Fantasztikus számok, zsákszámra mért aranyak, marokkal szórt dollárok s megszámlálhatatlan ezüstpengősök ömlenek ki nap-nap után a bőfantáziájú tippek bőségszarujából. Szegény kis Halászó-utcai cicát, amíg egyoldalról simogatják, mifelől felfelé borzolja a szőrét, mint az élő macskát a vásott gyerkőcök, ha villamos szikrát akarnak kipattantani a megkínzott jószág puha bundájából.

Hogy véget vessünk ennek a sok, furcsa és jórészt alaptalan kombinációnak, utána jártunk a dolognak s hiteles információk alapján itt közöljük a *Regénypályázatok hiteles történetét* Library Cluj

Az Atheneum könyvkiadó részvénytársaság közel tíz esztendeje tart fenn összeköttetést London egyik nagy könyvügynökségével, a „Pinker” vállalattal. A két vállalat közötti megegyezés szerint

a londoni ügynökség intézi az Atheneum könyvkiadványainak külföldi elhelyezését és terjesztését.

Ennek a megállapodásnak kapcsán az Atheneum könyvkiadó részvénytársaság törzsiróinak a vállalattal kötött szerződésében mindenkor ott szerepel az a kikötés, hogy a könyvek idegenben történő elhelyezése esetén,

a külföldi kiadók által fizetett tantiémnek egy bizonyos hányada az Atheneumot illeti.

Az Atheneumnak az írókkal kötött szerződése rendelkezést tartalmaz arra nézve is, hogy abban az esetben, ha a külföldi könyvpiacokon maga az Atheneum helyezi el a magyar író könyvét, akkor az idegen kiadók által fizetett tantiém 50 százaléka illeti az Atheneumot.

A „Halászó macska utcája” című díjnyertes regény külföldön történő menedzselését az Atheneum végzi, — valljuk be briliánsan, ami azt jelenti, hogy

annak az összegnek, amelyet a tizenegy nyelvre lefordított regény után a tizenegy könyvkiadó a szerzőnek tantiém címén fizet, ötven százalékát az Atheneum, a fennmaradó ötven perccentet pedig Földes Jolán, a díjnyertes szerző kapja.

Ezen az ötven százalékos részesezésen kívül természetesen a szerzőt illeti:

a magyar pályázat 1500 pengős díja.

a most már negyedik kiadásban megjelenő két pengős kiadású regény tantiémja;

a Pinter-ügynökség 40000 fontos díja (ami egymaga közel százezer pengő) és végül

az az összeg, amelyet a regény előrlátható megftimesítése után fizet majd a filmvállalat.

Ennyi az igazság.

(§).

Január 1

az esküdt bíróság premierje

Január 1-től újra elfoglalja helyét az ítélkező fórumok között az esküdtbíróság. Az új büntetőtörvénykönyv értelmében ugyanis január elsejével a csatolt országterületeken is megkezdí működését ez az igazságügyi intézmény, amelynek sorompóba állítására a bíróságok a szükséges előkészületeket már megkezdték. Kijelölték az esküdtek névsorát s általában minden tekintetben igyekeznek lehetőséget teremteni arra, hogy a hosszú szünetelés után újra működésbe lépő esküdtbíróságok Ardealban és Banátban is átvehessék a maguk fontos szerepét.

Az esküdtek kijelölésére nézve a törvény tudvalevően úgy intézkedik, hogy esküdtek közé valóy Kisorsolására minden állampolgári jogainak teljes birtokában lévő személy jogosult, ha az állam nyelvét szóban és írásban teljesen bírja. Az idevonatkozó rendelkezések külön nem intézkednek arról, hogy ennek az utóbbi kelléknek megállapítása miképpen történik. Valószínűleg ez a magyarázata annak, hogy

az esküdtek névsorában országszerte csak egészen jelentéktelen számban szerepelnek kisebbségiek.

Ez mindenesetre súlyos sérelem, hiszen az új, helyesebben a visszaállított igazságügyi szerv nagyfontosságú feladatokat elvégzésére van hivatva. Egy kis megértéssel és jóindulattal azonban ezen a panaszon segíteni és a sérelmet orvosolni lehetne.

Ettől függetlenül azonban örömmel kell tudomásul venni, hogy ha nem is teljes mértékben és minden kívánalmat kielégítő formában, de mégis csak visszakapja szerepét a közéletben Ardeal és Banat területén is az esküdtbíróság. Külföldön ezek a laikus bíróságok igen szép és nemes hivatást töltenek be s remélhetően itt is ugy lesz, mint a békeidőben, hogy az esküdtek, akik nem kényszerülnek mereven ragaszkodni a jogi előírásokhoz és törvénytiszakaszokhoz,

**a megértés és megbocsájtás szellemében hozzák
majd meg ítéleteiket.**

A gyakorlat fogja megmutatni, hogy az esküdtbírószági intézmény hogyan és milyen mértékben fogja visszanyerni, illetve megszerezni azt a tekintélyt, amelyet ennek az intézménynek feltétlenül élveznie kell a közéletben. Döntő szempont azonban itt az a kérdés, hogy milyen természetű ügyeket fognak majd az esküdtszékek elé utalni és milyen szempontok fognak érvényesülni az esküdtbírószágok működésében. A sajtót különösen érdekli ez a kérdés, hiszen

**a sajtóügyek legtöbb esetben és legtöbb helyen
éppen az esküdtbírószágok elé kerülnek.**

Mi, akik tudjuk jól azt, hogy a független polgár adott körülmények között mindig tud a tárgyilagosság igazi magaslataira emelkedni, hinni merjük, hogy az esküdtszék, még ha túlnyomó részt többségi állampolgárokból fog is állani,

**mindenkor meg fogja érteni milyen nemzetvédő
és faji öntudatot erősítő kötelesség hárul a ki-
sebbségi sajtó képviselőire és adott esetekben eb-
ből a tárgyilagoss és megértő szemszögből is fogja
elbírálni az eléje kerülő ügyeket.**

Hiszzen végeredményében az esküdtszéknek ugyanugy, mint a rendes bíróságoknak, mindig és mindenben csak az igazság szellemét kell képviselniük. A különbség legfeljebb annyi, hogy amíg a rendes bíróságok a dogmatikus igazságot szolgálják, addig az ilyen független, laikus bíróságok már figyelemmel lehetnek a gyakorlati élet szempontjain keresztül a sokszor megértő és megbocsájtó igazságtevésre is.

**Az esküdtszékek pedig már régen világszerte ki-
állották a maguk nagy próbáját.**

Ha néha tévedtek is, még a tévedésük emberi volt ugyanugy, mint a legtöbbször a legkényesebb jogi szempontokat és irányelveket is szem előtt tartó nagy igazságosztás.

25 év óta

**lapunk karácsonyi száma
az ünnepek eseménye!**

A gabonás

babonás esete a Nővel...

KOLOZSVAR (CLUJ). A gabonakereskedő, aki ennek a történetnek a hőse, sokat utazik az ókirályság és Ardeal különböző városaiba. Bánáti búzát árul nagyban. Vagontételre. Az utazási fáradalmakat rendszerint egy kis szórakozással igyekezik édesíteni. No meg arra is törekszik, hogy kényelmesen utazzék.

A minap pont eszélkor, vagyis a kísértetek órájában utazott el Temesvárról (Timișoara) Arad felé. Aradon átszállott, mert utjának célja Kolozsvár (Cluj) volt. Ugy tervezte, hogy majd keres egy üres fülkét és amíg a vonat robog vele, majd jól alszik. Azonban gabonás tervez és véletlen vegez. Amint az aradi állomáson sorra benézett a vonat fülkéibe, az egyikben gyönyörű szőke nőt pillantott meg.

— Ez már teszi, — gondolta magában és eseltintett a nyelvével.

Aztán megkérdezte:

— Van itt kérem még egy hely?

— Láthatja, hogy egymagam zsufolásig megtöltöm a fülkét, — nevetett a nő.

— Magácska nagyon szellemes, — szólt a gabonás és máris feltette bőröndjét a fülke hálójába, levetette és felakasztotta felöltőjét és ieült.

Beszélgettek. Mikor a kalauz jött, gabonásunk három huszast nyújtott a markába és megkérte, hogy engedjen be senkit a fülkébe.

— Tessék csak idebizni, — hunyorgott a kalauz és a markával, amelyben a három huszast szorongatta, a mellére csapott.

A gabonás behuzta a fülke ajtajának függönyét és az ajtót lezárta. Nem akarta, hogy zavarják. Nem az alvásban.

Felesleges elmondani az ostromlás, hódítás és behódolás részleteit. Elég az hozzá, hogy mire a vonat Dévára ért, már csókolóztak. Dráštien tegeződtek. Alba-Iulia táján ölelkeztek és szenvedélyesen csókolóztak.

— Harapj, — kérte a gabonás.

Es ónagysága harapott. Ugy harapott, hogy a gabonás ajka ki-
vérzett.

Tóvis (Teius) után a gabonás megkérdezte:

— Azt montad, hogy Kolozsvárra (Cluj) utazol. En is. Nem találkozhalnánk ott is?

— Nem — felelte a nő. — mert én Kolozsváron (Cluj) intézetben leszek.

— Intézetben? Hiszen már nem vagy iskoláslány.

— Pasteur-intézetben leszek, — bökte ki a nő.

A gabonás azt hitte, hogy nem jól hallotta.

— Pasteur-intézetben? — kérdezte olyan ijedten, mintha a hátát jéghideg vízzel öntötték volna le.

— Igen — mondta a nő — ugyyanis megharapott egy veszett kutya és most kezelésre utazom a Pasteurbe.

— Magát veszett kutya harapta meg, maga meg... — fakadt ki a gabonás, megfélekedve a tegezésről.

Az ut hátrahívó részén már keveset beszéltek. Kolozsváron (Cluj) a gabonás udvariasan kiegészítette ónagyságot a vonatból, aztán elvált tőle.

Házassürgönyözött a feleségének:

— Nyolc nappal tovább kell ittmaradnom, mint terveztem.

És bevonult a Pasteurba, hogy beoltassa magát a veszély ellen. Harapós partnerét nem látta, az a női osztályon volt. A kura után hazatért, de szentül megfogadta, hogy a vonaton soha többé nem harapdítatja magát csokoládzás közben ismeretlen nőktől.

Házasságot kötöttek

a szülők megkérdezése nélkül,
de már folyamatban van a válóper

(CLUJ.) Hónapokkal ezelőtt az egész város erről beszélt. Erről a házasságról, amelyet a legnagyobb titokban kötöttek. Amikor kiderült a házassági titok, kézzel-lábbal cáfoltt a család, hogy

a házasság nem történt meg, hazudik a muzsikaszó, hazudik az okmány, a házasságlevél, mindenki hazudik.

csak éppen azzal nem vádolták meg a fiatal feleséget, — aki, mint ismeretes, nagyon hercig, de szegény kis urilány, hogy heccből híresítelte el ismerősei körében esküvőjét.

Természetes, ilyenkor azután az izléstelenségig feltárják az ilyen családi esemény részleteit, különösen, ha egyesek okmányokkal is járulnak hozzá az esemény minél szélesebb mederben való teregetéséhez. Mi egészen mostanáig nem szóltunk hozzá a dologhoz, mert gusztusunktól távol áll az ilyen hálózszoba ügy feszegetése és az volt a véleményünk, hogy

a válóper az ilyen szenzációs szerelmeknél sokkal nagyobb vihart kavart, mint amilyent a boldog házasság tud előidézni.

Nem is csalódtunk, mert alig múlt el néhány hónap, már megindultak a legizgalmasabb tárgyalások az olyan szentimentalizmussal hirdetett romantikus házasság anyagi realizálására. Amint halljuk, a család ajánlatot tett arra, hogy a fiatal feleség váljon el ifju férjétől.

az isemrt. előkelő család dédelgetett és ma is féltveőrzött gyermekétől.

Persze eleinte hallani sem akart az asszonyka a házasság felbontásáról, később azonban ügyvédet bizott meg a tárgyalások lefolytatására. Hogy mi igaz és mi nem, arról az aktákat nem mutatják meg az érdeklődő újságíróknak. Mindenki a legnagyobb titokzatosság lepleibe burkolózik, minden felvilágosítást megtagadnak, de természetesen az már kiszivárgott, hogy

a válás kérdése kizárólag a felajánlott és a követelt anyagi igények összeegyeztetésén mulik.

Arról is felesges beszélünk, hogy már a szerelem, amelyről olyan

ábrándosan búbajos pletykákat hallottunk néhány hónappal ezelőtt, e pillanatban már szóba sem jön.

Ugy halljuk, hogy a család kétszázezer leit ajánlott fel végkielegítésül arra az esetre, ha az asszonyka hajlandó minden nagyobb társadalmi szenzáció nélkül ifju férjétől a lehető legnagyobb esendőben elválni. Viszont az asszonyka félmillió leit követel

és csak, ha a félmillió leit kifizették, abban az esetben adja meg a váláshoz a dugszdag család számára oly boldogító válóperi igent.

A tárgyalások tartanak. És valószínű, hogy az ügyvédek valahol a kétszázezer és félmillió között találkozni fognak.

Riport a süketnémák világából

KOLOZSVÁR (CLUJ). Némi szégyenérzettel vallom be, életemben nem láttam még süketnémaintézetet és így megértik kíváncsiságomat, amely arra késztetett, hogy átlépjem ennek az intézetnek a küszöbét. Ép oly ritkán hallottam azoknak az otthonáról, akik nem beszélnek, mint a vakok intézetéről. Pedig a süketnémaintézet 43 éves, 1893-ban létesítették.

A háboru után a román kormányok nagy érdeklődést tanusítottak az intézmény iránt, amelyet jelentékenyen megjavítottak, úgy hogy ma a legkitünőbb ilyenemű intézetnek tekinthető az országban. Legnagyobb az érdeme kétségtelenül Capraru igazgatónak, ennek a kis, élénk és a szerencsétlenek iránti szeretettel teli embernek, akinek megfeszített munkája, akaratereje és gyakran személyes áldozatkészsége elősegítették ennek az intézménynek az emelkedését és ennek köszönhető a látogatókra gyakorolt mély benyomás.

MINT VENDÉG...

Capraru igazgatónak nincs ideje sem beszédre, sem bókokra. Rövidre fog mindent. Megkérdezte, mit akarok és miért jöttem éppen ebben az órában, amikor

tudott dolog, hogy az intézet szállítói részére állapították meg ezt az órát.

Nehezen hagyja abba munkáját, még ha tudja, hogy ujságíró vagy, akkor is, ha tudja, hogy írni szeretnél erről a sok figyelmet érdemlő intézetről. Szeretettreméltó módon rendelkezésemre bocsátja a számszerű adatokat, amelyek maguk is beszélnek a végzett munkáról.

Az intézetnek 110 növendéke van, közülök 60 fiu és 50 leány, akik számára hét osztályt szerveztek, amelyekben az elemi ismereteket szerzik és ezenkívül három év szolgál arra, hogy a süketnémák műhelyben eltanulhatják valamelyik mesterséget, amely megsegíti őket a küszöbön álló élet küzdelmében.

— IDEGEN VILÁG

Nehéz tanárnak lenni, nehéz ma jövő nemzedékek előkészítésére névtelen apostolónak lenni, de ahhoz, hogy süketnémák tanára légy

és megtanítod ezeket a szerencsétleneket írni, olvasni és beszélni, valósággal állati türelemre és engedékenységre van szükséged. Jelen voltam a tanárok által tartott előadásokon és meghallgattam a tanulók vázszt; láttam a tanári kar képességét és munkaerejét és csak meleg elismeréssel lehetek irántuk. Amikor az osztályba léptem, azt hittem, ugyanazt fogom találni, amit minden iskolában: padokat, táblát, stb. Itt minden másképp van, alkalmazkodva a tanulók minél megfelelőbb oktatásához. A padok félkörben vannak elhelyezve. A tanár asztalával szemben tábla és... egy tükör. A kísérőm felvilágosít: azért vannak félkörben, hogy minden tanuló a tanár ajkáról olvashassa le, amit mond, miután nem hallanak.

Hogy lássam a tanulók szellemi fejlődését, fokozatosan elvezettek az I. és IV. és az utolsó osztályba. A kicsikék anyagi mosollyal az ajkukon, az I. osztály növendékei éppen tanárnőjüket figyelik. Én is *Morariu* Sofia kisasszony ajkát figyeltem, amelyről leolvassa, hogy mit mondana, ha beszélné: nem beszél és mégis leckét ad. Így van ez a süketnémáknál.

Jó napot helyett a tanulók egy guturális „Phaa”-val fogadnak.

Ez az első szó, amit az iskolában tanultak. Legalább 2–3 hétbe telik, amíg megtanulják. És mennyi keserűség, amíg a tanuló megtanulja ezt a „phaa”-t. A tanuló ráteszi a kezét a tanár torkára, hogy megérezze a hangszálak rezgését, azután az oktató szájának a mimikáját lesi, amely a „p” betűt fejezi ki és a látás folytán megérti a hangszervek helyzetét. Azután megismétli ő is a tükörbe tekintve:

p-p-ph-a-phaa!

A szót ismétli mindaddig, amíg a tanuló bozzászokik, a beszélszerve fejlődni kezd és *hisztán* *lejár* ki. Rendszerint *egy év alatt a tanuló mintegy 100 szót tanul meg.*

Megjegyzem, hogy az első osztályokban a tanulók, beszéd hiján játékaik és társalgásaik közben különleges konvencionális jelbeszédet használnak, amelyet csak ők tudnak. A nagyobbaknál érdeklődtem és megtudtam, hogy amikor a süketnéma egy „kollégjának” valakiről azt akarja mondani, hogy az rossz ember, mutatoujját az orrához emeli; mikor ugyanezzel az ujjal a fejét ütögeti: buta ember, a szívét: kedves, stb.

A negyedik osztályban csodálatos előmenetelt figyeltem meg: valamennyi tanuló tudott írni és olvasni és sajátos torokhangjukon elég sok szót tudtak kifejezni. Az utolsó osztályban a tanulók már folyékonyan társalognak. Ahhoz, hogy megértsenek, látniuk kell a szájad mozgását és megértik akkor is, ha olyan halkán mondja, hogy a fül már nem fogja fel. Írásuk nagyon szép, kalligrafikus és alig csinálnak hibát.

TIZ ÉV AZ INTÉZETBEN

Egy-egy süketnéma általában 9–10 évet tölt az intézetben, amíg elnyeri a szükséges elméleti és gyakorlati tudást. Rendszerint mindegyik köteles valamilyen mesterséget is megtanulni az iskola műhelyében, amelyet szakemberek vezetnek nagy hozzáértéssel. A három éves elvégzésével a tanulókat eleresztik, de a vezetőség még gondoskodik, hogy a növendékek szerszámokat kapjon mestersége folytatására. Az intézeti élet, a jelenlegi vezetőség eredményeképpen, nagyon

kellemes. Szórakozások, torna, hőseges étkezés, minden hozzájárul ahhoz, hogy a növendékek legtöbbje visszaáhnodja az intézeti életet.

A SÜKETNÉMAK ÉS A NAP ESEMÉNYEI

A felsőbb osztályok növendékei ujságokat is olvasnak és értesülnek legutóbbi spanyolországi eseményekről, vagy párisi tüntetésekről. Mindent megtárgyalnak és élénken kommentálnak. Ennél is több, mind-egyiknek kialakul a politikai meggyőződése, mindegyik kedvenc lapját olvassa és hevesen védi álláspontját. Mindez igen hasznos a süketnémák lelki előkészítéséhez, hiszen az intézetben a vezetőségnek alkalma van arra, hogy megfelelő, jó könyveket ajánlhasson a tanulóknak.

Szendreg Mihály írja:

a bohém Nagy Sándor

(ARAD.) Nagy Sándor dr.-t, az aradi Magyar Párt nemrégiben elhunyt kiváló alelnökét méltatták, mint jogászt, népszerű szónokot, képviselőt, elvhű pártembert, aki kora ifjúságától egyetlen politikai elvet vallott, de nem emlékeztek meg dr. Nagy Sándorról, a bohémek barátjáról. A gyász első óráiban, az általános részvét közepette, talán nem is lett volna ez időszérű.

De a Nagy Sándorról alkotott kép mégis csak akkor teljes, ha ismerjük Nagy Sándor dr. bohémek, a bohémek legőszeit támogatóját. Dr. Nagy Sándor igaz szívvel szerette a bohém népet. Ujságíró, színész, festő bajaikat Nagy Sándor dr. előtt tárták fel. Az első napon, amikor a városban megjelent, ezekkel ismerkedett meg legelőször és halála napjáig patrónus maradt a bohém népek.

Felejthetetlen, aranyos humora volt és egy-egy jó tréfán, amelyet ő eszelt ki, maga mulatott a legjobban. Ime néhány kedves epizód a sok közül:

1. Nagy Sándor dr. egy időben színhazi kritikus volt, de az előadást sohasem nézte meg. Amint mondotta: „Nem hagyom magam a közönségtől befolyásolni”. Előadás után összeültünk a „Zemplényiben” Tiszti Lajos főszerkesztő ural és Sándor hozzákezdett a kritika írásához. Nem hántott senkit, az ő személyében senki sem volt rossz.

Volt akkoriban a társulatnak egy Czako Vilmos nevű kedves kórisrája, akinek volt egy mellékfoglalkozása is: Tiszti Lajos biztosítási ügynöke volt. (Tiszti képviselte ugyanis a József főherceg-féle katonai biztosítót.) Mikor egy ízben előadás után Nagy Sándornak a kávéházi asztalnál mindenkit felsoroltam, aki játszott, Tiszti odaszólt:

— Irják be a kritikába Czakót is!

— De, főszerkesztő ur — mondom —, hiszen Czako nem is játszott.

— Mindegy, oda kell írni — mondta Tiszti. — Ezt kupja tőlem fizetésül.

Ettől a naptól kezdve, még ha idegen társulat játszott is a színházban, Nagy Sándor mindig ezzel fejezte be kritikáját: „Jó volt még Czako”

2. Könyves Kálmánt adták. Nagyon rosszul ment a színház. Nagy Sándor megszólított a kávéházban:

— *Te, Miska (illetve: Cingi, mert így hívtak), van ebben a darabban gyerek?*

— *Ígogye volna — feleltem. — A kis Almos.*

— *Ez nagy baj, pajtás, mert én 50 forintban fogadtam Simon Jenővel, hogy ebben a darabban nincs gyerek.*

A lenti párbeszédet végighallgatta Bács Károly, a rendező is, aki hajlandó volt harminc forintért kihagyni a darabból a gyereket. Így is történt. Nagy Sándor, Simon Jenő, Meszlényi és társaságuk ott ültek az első sorban. Várták a gyereket, aki azonban nem jött. Simon Jenő méltatlankodni kezdett, hogy emlékezete szerint a darabban gyereknek kell lenni. Nagy Sándor erre mosolyogva csak ennyit mondott: „*Hát fogadjunk száz forintba, hogy holnap előadatom Könyves Kálmánt — gyerekekkel...*”

3. Nagy élvezettel ugratta barátait. Egy alkalommal szemben jött vele Baross Ferenc hajduja, aki egy nagy hernáthegyi kutyát vezetett. A kutya barátkozási szándékkal, nyájasan ráugrott Nagy Sándorra. Ez műharaggal a hajdura kiáltott:

— *Ki ez a kutya?*

— *Baross nagyságos uré — felelte a hajdu.*

— *Mondja meg a főbíró urnak, azt üzeni Somló Armin ügyvéd, szeretkezzék a főbíró ur a kutyájával.* (Persze másképp fejezte ki magát Sándor).

Baross főbíró irtó haragra gerjedt és provokáltatta Somló Armin, aki természetesen mit sem tudott az ügyről. Segédekül Nagy Sándort és társát, Kerényi keréteket. Két napig tárgyaltak a segédek, míg Nagy Sándor le nem leplezte magát. Az eseten a főbíró mulatott a legjobban.

4. Mikor kortesuton jártunk Nagy Sándorral Nagylakon (Nádlac), Nagy Sándor egy félórán át beszélt Wekerle valutapolitikájáról. Amint ragyaogó beszédét befejezte, hozzálépett egyik főkortese, Könyves Bálint és ezért kérdezte:

— *Mondja már, Sándor öcsém, magyarul, mi is az a valuta?*

— *Mennyi pénz van jelenleg bányámnál?*

— *Nincs én nálam — felelte Könyves — egy lyukas krajcár sem.*

— *No hát -- mondta Sándor --, ha a valuta rendezve lesz, éppen ennyije lesz, csak hogy aranyban.*

5. Nagy Sándor dr. első irodája társával, egy másik kedves bonémval, Kerényivel, dr. Rosenberg házában volt. Ebben az időben szolgáltatta néhai Rosenberg Arthur önkéntesi évét és, mint rendesen, nem volt megfelelő pénze. Kölcsönöket rendszerint Nagy Sándor adott Arthurnak. Becsületszón kívül Arthurnak irást is kellett adni, amely így szól:

„*Alulírott, Rosenberg Arthur, becsület szóra kijelentem, hogy a kapott öt forint kölcsönt elsején visszafizetem. Amit, ha elmulasztanék, felhatalmazom dr. Nagy Sándor urat annak közhírré tételére, hogy az elmúlt szombatn reggel láttam, amint édesapám, a főrabbi a tedhoz paprikds szaionnát evett!*”

6. A régi Lloydhan volt egy híres tarokkpárti. Dr. Nagy Sándor, Stauber József, Schreiber Vilmos és Szendrey Mihály. Olyan kedélyes volt ez a párti, hogy sokszor husz szemlélő (magyarul: kibic) is akadt.

mert hiszen Nagy Sándor szellemes megjegyzéseit mindenki hallani akarta. Stauber József tudvalevőleg magas, megtermett ember volt és akaratlanul is látta partnere lapját. Egy délután, mielőtt összeültünk, Nagy Sándor egy csomagot hozott magával. A csomagot kibontotta, kivett belőle egy ló-ellenzót és így szólott Stauber Józsefhez:

— *Jóskám, engedd meg, hogy ezt neked felkössöm. Te két fejjel magasabb vagy és én csak így érzem megbiztosítva magam.*

Köteteket lehetne írni dr. Nagy Sándor sugárzó bohémiájáról, aranyos kedélyéről. Komoly hivatását úgy teljesítette, hogy megőrizte istenadta kedélyét, humorát. (Folytatjuk.)

Amiről beszélnek és amiről hallgatnak

— Pernyertes lett az aradi „Azurol vegyigyár Rt.” a szatmári (Stamare) Fischer Testvérek cég ellen, mely „Smindrik” elnevezésű fém-tisztítóját a „Sido”-hoz megtévesztésig hasonló adjusztálásban hozta forgalomba. A bucuresti-i Legfelsőbb Semmitőszék kártérítésre, a kifüggesztett csomagolás azonnali megváltoztatására, az ítéletnek több lapka a való publikálására és a költségekre ítélte a márkahamisító pincevállalatot. *Ez az ítélet előreláthatólag elveszi a kezét a hasonló mentalitású, láttekiüsmertű vállalkozóknak attól, hogy a jövőben olcsó, silány utánszatokkal alitorpedőzzék a több évtizedes szaktudást és milliós befektetést jelentő komoly és megbízható árucikkeket.*

— A kötszövítt piac az utóbbi hetekben fellendült, mert az időjárás kedvezően hozzájárult a vásárlási kedv fokozásához. A jobbminőségű áru nagy keresletnek örvend és ezért a közönség szívesen vásárol. Örömmel állapítjuk meg, hogy a romániai kötőipar az utolsó években sokat fejlődött. A gyárak komoly munkát végeznek és izléses árut termelnek. A kereskedők részéről állandó a kereslet, de a gyárak — *nyersanyaghiány következtében* — csak a legnagyobb erőfeszítéssel képesek eleget tenni a rendeléseknek.

— Berlinben járt sportemberek beszélnek, akik megtekintették az ugynevezett Olympiai falat, amelyre aranyozott betűkkel vésték az Olympiai bajnokok nevét, *sehol sem találták Kabos Endre és Kárpáthy Károly olympiai győzelmének köibe vésett emlékeit.* Ezek a sportemberek azt hiszik, hogy *nem véletlen feledékenységről van szó, hanem a Németországban törvényerőre emelkedett árja paragrafus okozta, hogy a két zsidóvillású olympikon nevét kihagyták a győztesek listájáról.* Noha kétségtelen, hogy a két név nem szerepel az Olympiai falon, még sem tartjuk valószínűnek, hogy fajpolitikai szempontok érvényesültek volna Berlinben. Nem pedig azért, mert Németország kifejezetten hangsúlyozta, hogy az Olympiával kapcsolatosan *eltekint az árja törvénytől* és ezen a téren odáig ment, hogy a női törvívásban *a zsidó vallású Helén Mayer német színekben indult.* Mindenesetre bizonyosságot kell

szerezni arról, hogy mi történt a magyar olimpikonok be nem vésett neve körül.

— Az *Ország-Világ* pro és kontra foglalkozott a közgazdasági szenzációvá dagadt *Baeder*-uggyel. Most arról értesültünk, hogy *Bäder* Hermann Budapesten egy Thököly-uti villaépületet vásárolt és a legmodernebb berendezéssel gyárüzemné alakította át. *Bäder*, a gyakorlott szakember hozzáértésével ezuttal is nagystilűt produkált. Nagy áldozatkészséggel szerelte fel az új gyárat az illatszer és kozmetikai cikkek gyártásához szükséges gépekkel és készülékekkel. Laboratóriuma és nyersanyagraktára dus felszerelésű. A gyár munkatermei, azok elrendezése tökéletes képet nyújt, felszerelésük szinte az amerikai gyárstílusok képét adja. A gyártás teljes gözzel megindult. Megindultak az eladások és szállítások is és most már a közönségen a sor, hogy némi ményt mondjon a *Bäder* és fia gyár piacra került új készítményeiről.

— A kávéházi orvosasztalnál beszéltek: — Hosszu éveken keresztül Németország egyik legismertebb és legmegbecsültebb urulógus professzora volt a magyar származású *Lilienthal dr.* A németországi események kapcsán *Lilienthal* professzor is otthagya katedráját és visszatért Magyarországra, ahol a *Siesta*-szanatórium rendezett be számára külön osztályt. Néhány hónappal ezelőtt dús gazdag maharadzsa érkezett Németországba és *Lilienthal* tanár urat kereste. Mikor megtudta, hogy a professzor már Pesten folytatja tevékenységét, ide is utána jött. Őt alkalommal konzultált *Lilienthal* professzorral és végül honoráriumképen ezer fontsterlingről szóló csekket nyújtott át az urológia európai híró tandrának.

— Az anyakönyvi hivatal szerint sokan házasodnak. Hja, ha az embernek rosszul megy, mindent megpróbál.

— *B. Rózsi, Oravija.* — Kozmetikai szalon megindulásánál személyes akvizíció a legcélravezetőbb propaganda. Személyesen kell meginvitálni a város ismertebb hölgyeit, — természetesen nem árt egy rövidszövegezésű, izléses körlevél sem. A figyelmes és jó kiszolgálás lesz a legjobb reklám.

— *Paiotaforradalom* készül az aradi *Kishitelbank* kliensei között. A bank ügyefelei évek óta panaszozzák egymásnak sérelmeiket. Nincsenek megelégedve a bank üzleti politikájával, mely ridegségével, telhetetlen étvágyával pont az ellenkezője annak, aminek indult. *Altruista intézmény, vagy közönséges üzlet — ez a kérdés.*

— Vajjon melyik uccát lehetne nálunk elnevezni a *Halászó macskák uccájának?*

— Az aradi *Corso-mozi* tulajdonosát jegykihágásért ismételtelen súlyos pénzbírsággal sújtotta a pénzügyigazgatóság. Van erről tudomása Aradváros vezetőségének és vállalja társvallalatáért továbbra is az anyagi és erkölcsi felelősséget?

— Titokzatos kártyacsatákról beszélnek timișoarai előkelő társaságokban. Vajjon a rendőrség nem nézne bele ezeknek az uraknak a kártyáiba?

— A lapok szerint a *Simplon*-hágón járhatatlanok az utak a nagy havazás miatt. Arad—Temesvár (*Timișoara*) között nem volt az idén még havazás, az országot mégis járhatatlan.

— Hallottuk, hogy ismét egy kinos kártyacsata zajlott le egy is-

mert nagyváradi (Oradea) uriháznál. A differencia meghaladja a száz-ezer leit, amelyet pókeren nyertek egy előkelő ur 22 éves fiától. A fiu bonókat adott, amelyeknek beváltását azonban az édesapja megtagadta. A pókerparti résztvevői levelet intéztek a fiatalemberhez és közölték vele, hogy ha tartozását nem fizeti ki, társadalmi bojkottot rendeznek ellene, részint azért, mert kártyaadósságát nem fizeti, részint azért, mert szokatlan módon menekül adóssága elől. Édesapja a levelet ügyvédnek adta át azzal, hogy tegye meg zsarolásért a feljelentést a pókerparti résztvevői ellen. Egyben megkérte ügyvédjét, hívja fel a rendőrség figyelmét arra, hogy egy tapasztalatlan 22 éves fiatalembert olyan kártyajátékba vittek bele, ahol több mint százezer leit veszített egyetlen éjszaka, amikor jövedelme alig hatezer lei. Ugy látszik, ennek a kártyabotránynak még nagyon furcsa fejzelei következnek.

— Egy előkelő kolozsvári (Cluj) ügyvéd hónapok óta lakik a bucuresti-i Bulevard szállodában. A szimpatikus, sőt ellenálhatatlanul bájos fiatalember megismerkedett a hotelben egy fiatal, gyönyörű külföldi hölgygel. Ónagyságát halálosan szerelmessé tenni természetesen nem okozott nagyobb gondot népszerű ügyvédünknek. A hölgy, mint kiderült, finn származású, egyszerű, naiv, aranyos teremtes, aki naivságában felkísérte a rokonszenves fiskálist szállodai szobájába. Hirtelen telefonhívás érkezett valamelyik minisztériumból és kitűnő barátunk csak két és félóra mulva tudott visszamenni a szállodába, ahol szomorodott szívvel közölte a szobalány, hogy alig pár perccel azelőtt távozott a finn hölgy, — úgy látszik, örökre. Az ember könnyen megvigasztalódik, ugyebár? Így megvigasztalódott is a barátunk is, aki csak a hét végén, amikor a szállodai szobaszámláját kézbesítették, vált halottápadtá. Egy tétel szerepelt a szállodai számlában: telefonbeszélgetés Finnországgal, Talinnal, 65 perc: 9655 lei... De kérem — tiltakozott a kedves ügyvéd — én még életemben sem beszéltem Finnországgal telefonon! — Ön nem — mondta a szálloda főportása. — ellenben egy finn hölgy az ön szobájából, aki finnországi völegényét hívta fel és az ön távollétében 65 percet beszélgetett az ön költségére. A hölgy még a beszélgetés napján elutazott Bucurestiből. A számlát ki kellett fizetni.

A MERCUR Részletvezetési csoport nélkülözhetetlen közgazdasági tényezője lett Aradnak

ARAD. A város iparos és kereskedő társadalma ugyanugy, mint a fogyasztóközönség néhány évvel ezelőt örömmel fogadta a Mercur hitelcsoport megalakulását. Külföldön kitűnően bevált az árueladásnak ez a formája és csakhamar nálunk is népszerű lett. A Mercur vezetőségi tagjai minden évben felkeresték a nagy európai metropolisokat, hogy tanulmányozzák az ottani hasonló áruhitel csoportok működését és tapasztalataikat itthon értékesítsék.

A hitelcsoportokba tömörült cégek mindenben megtalálják számitásukat, mert a vállalkozás mögött álló IPAROS HITELSZÖVETKEZET készpénzben folyósítja a kihitelezett összeget, így a csoport elérte azt, hogy a hét hónapra hitelbe adott árut a kereskedők szigorúan készpénzárón tudják eladni a vásárlóknak. Más célja tulajdonképpen nincs a tömörülésnek. A Mercur az a parancsoló szükségesség hívta életre, hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok között a közönséget olcsó készpénzárón, héthavi hitelre szolgálják ki. A Mercur Áruhitelcsoport vezetői a legteljesebb mértékben méltán volják is ezt az ívekezetet. Ez legfőképpen abban nyilvánul meg, hogy a csoport tagjainak száma szinte napról napra örvendetesen növekszik.

Bélyegyűjtés

A katalógusok és árjegyzékek labirintusa

A filatelista első dolga — ha bélyeg kerül a kezébe — hogy elővegye a katalógusát, fellepazza a megfelelő oldalt és megállapítsa, milyen áron van jegyezve a bélyeg. Ez a művelet már a vérben van az igazi gyűjtőnek és elég a katalógust átlapozni ahhoz, hogy megállapítsuk, milyen országokat gyűjt a tulajdonosa.

Addig, amíg egy katalógussal dolgozik a gyűjtő, nincs semmi baj és komplikáció: megállapítja az árat és ezen az alapon cseréli, veszí vagy eladja bélyegeit. Lényegesen megváltozik azonban a helyzet, ha valamilyen más katalógus kerül a kezébe, mert

minden katalógusnak más-más az elszámolási alapja.

Akik nagyarányu cseréket boholyítanak* le és Európán kívül tengerentúli országok gyűjtőivel is összeköttetésben állanak, azok nem dolgozhatnak csak *Michel*, vagy csak *Yvert* alapon. A földrajzi fekvések szerint más-más katalógus van elterjedve a filatelisták között.

Középeurópában *Michel* a legnépszerűbb, nyugateurópa *Yvert* és *Scott*, esetleg *Gibbson* alapon cserél és vesz. Németország egyes részeiben a *Michelen* kívül sok híve van *Senfnek*, *Boreknak* és *Froedének*. Svájcban többnyire *Zumsteint* használják. Magyarországon nagyon kedvelt *Erdődi-Knerr* különleges katalógusa.

Ezeknek a katalógusoknak természetesen más-más a bázisa és napirenden van az, hogy *Michel* 6 márkás jegyzése *Froedében* csak 2 márká, *Yvert* alapon 14 frank, *Gibbson* 1/6 shilling. A gyakorlatban természetesen már régebben kialakult egy bizonyos átszámítási kulcs. Így a *Michel* jegyzés nálunk átlagosan 10 leinek felel meg készpénzalapon, viszont az *Yvert* frankot hárommal osztva, kapjuk a legnépszerűbb francia és német katalógus közötti átszámítási bázist.

Papíron ez az átszámítási kulcs nagyon jól fest és látszólag seholyan hibátlan. A valóságban azonban egész másképpen alakul ki a helyzet, mert hiszen a katalógusok bizonyos tekintetben üzleti alapon is

Magyar bélyegkatalógus

80 oldalon, gazdagon illusztrálva, az összes eddig megjelent magyar és utódállamokra felül nyomott magyar bélyegeket tökéletesen netto pengő árakkal tartalmazza.

Kiadó:

Székelly Sándor, bélyegkereskedése
Budapest VI., Teréz-körút 1/b.

Románia részére kapható: **Belgráder Sándor**,
Timișoara II., Piața Coronini No. 12. — 20 lei előzetes
beküldése ellenében.

dolgoznak és az árakat aszerint jegyzik, amint az érdekeik megkívánják.

Tegyük fel, hogy valamilyen bélyeg *Yvert* alapon 6 frank. Ha az átszámítási kulcs *Miele*hez 1:3 arányú, akkor *Michel*nek 2 márkára kellene hozni ugyanazt a bélyeget. Ez azonban nem áll, mert

csak a legritkább esetben történik meg, hogy a jegyzés két katalógusban az átszámítási kulccsal megegyezik.

Nézzük most meg, hogy mi a következménye annak a gyakorlatban. Tegyük fel, hogy Olaszországgal cserélünk *Yvert* alapon, vagy 1:3 átszámítási kulcs szerint. Egész bizonyosan ráfizetünk a cserére, mert külföldi cseretársunknak valószínűleg meg van az *Yvert* mellett a *Michel* katalógusa is és a cserét úgy bonyolítja le, hogy jobban megtalálja a számítását. Filatelista nyelven „arbitrázs-cserének” nevezik az ilyen „üzleteket”, amelyekkel egyik gyűjtő látszólag megrövidíti a másikat. Manapság a legtöbb gyűjtőnek van 2–3 katalógusa s ezeknek segítségével mást nem csinál, mint

Yvert alapról *Michel* alapra és *Zumstein* alapról *Gibbson* bázisra számítja át bélyegeit, valamint hiánylistáját is.

Nem ritka az olyan gyűjtő, aki átszámítások segítségével egész kis gyűjteményt szerez, anélkül, hogy a portódíjon kívül 1 leit is költött volna rá.

A laikus azt mondaná erre, hogy arbitrázs-cserét folytató gyűjtő tisztességtelen alapon működik. Erről sokat lehetne vitatkozni, de az bizonyos, hogy gyűjtőtársát a megállapodott katalógus jegyzése szerint az utolsó centimesig kielégítette és hogy árfolyamkülönbözetre tett szert, vagy minőségcserét bonyolított le, nagyobb filatéliai szaktudással indokolja. Ezzel a megállapítással saját lelkiismeretét is megnyugtatta, mert a cseretársnak jogában áll az „üzletet” visszautasítani, vagy olyan bélyeget küldeni, amelyek szerepelnek ugyan a hiánylistában, de nem jelentenek árfolyamnyereséget.

Sok tapasztalt gyűjtőt ért már ilyen csalódás.

Persze ebben az esetben azt mondja kollégánk: „Ezzel sem cserélek többet”, holott az igazság az, hogy emberére akadt, aki szintén arbitrázs alapon dolgozik.

Mind ezek a műveletek a kezdő gyűjtő terhére mennek, mert világos, hogy csak kezdő gyűjtőkkel lehet arbitrázs-üzleteket lebonyolítani. A katalógusok helytelen és széthúzó politikája miatt a katalóguskiadó vállalatoknak egységes alapra kellene térni és ebben az esetben a csere is ideális lehetne. Sajnos, ennek az elgondolásnak a megvalósulása még nagyon messze van, mert a katalógusok más-más valutában számolnak és mert többszázezer bélyeg jegyzéséről lenne szó, ami fantasztikus és évtizedes munkát jelent.

A tanulság mindenestre az, hogy

a kezdő legyen óvatos, a haladó pedig csak saját katalógusának bázisán cseréljen,

vagy szerezzen be néhány más kézikönyvet is és a csere lebonyolítása előtt ceruzával a kezében vizsgálja át a jegyzéseket.

„Levélbélyegnap” és új bélyegsorozat Ausztriában

Az osztrák filatelisták nagy elégtétellel állapíthatják meg, hogy hivatalos helyen és a laikus közönség körében is állandó és mindig erősödő érdeklődés nyilvánul meg a filatélia iránt. Ennek az érdeklődésnek a jegyében folyt le az elmúlt télen az első „levélbélyegnap”, amely nagyon sokban hozzájárult a bélyeggyűjtés népszerűsítéséhez. A nagyszerű eredménnyel védődött propaganda hatása alatt az osztrák filatelisták szervezetek és postaigazgatóság elhatározták, hogy december 6-ikán megrendezik a második osztrák „levélbélyegnap”-ot, amelynek keretében az osztrák művészeti és ipari múzeum helyiségeiben bélyegkiállítás lesz. Ezen a bemutatón főleg olyan gyűjtemények fognak szerepelni, amelyet Ausztriában még nem látott senki sem. A postaügyi minisztérium a kiállítás céljaira azt az óriási anyagát bocsájtotta rendelkezésre, amely a new-yorki „TIPEX”-en szerepelt.

A megnyitó beszédet Fritz Stockinger vasuti vezérigazgató, volt kereskedelmiügyi miniszter tartja és a kiállítást megnyitásán természetesen ott lesznek az osztrák filatéliai, a postaigazgatóság legelőkelőbb képviselői, valamint a sajtó kiküldöttei is.

Nagy érdeklődés előzi meg a különleges postahivatalt, amely rendkívül csinos és izléses különleges postabélyegzőt fog használni. A postahivatal legnagyobb szenzációja az, hogy ott kapható első ízben az új ideai jöteknysorozat is, mely Ausztria legszebb bélyegei közé tartozik. A „PUS” boltjainkon keresztül 30 000 sorozatot adtak ki s a bélyegeket csak sorozatonként lehet megvenni. Szakkörökben ezt a mennyiséget is nagyon alacsonynak tartják, mert a kereskedők és a gyűjtők már most minden lehető eikövetnek arranézve, hogy nagy mennyiségeket kapnassanak az újdonságból, amely ezuttal Ausztria híres feltalálói és technikai szakembereit ábrázolja:

12 plus 12 garas sötétbarna (Ressel József, a hajócsavar feltalálója, 1829).

24 plus 24 garas lila (Fovag Ghega Károly, a Semmeringvasut építője 1854).

30 plus 30 garas karbinbarna (Werndi József, fegyvertechnikus, 1831—1889).

40 plus 40 garas szürkésfekete (welsbacher Auer Károly, az izzólámpa, az osmiumlámpa és az auerfém feltalálója).

60 plus 60 garas kékeslila (Lieben Róbert, az erősítőeső feltalálója 1906.)

64 plus 64 garas sötétzöld (Kaplan Viktor, a Kaplan turbina feltalálója 1912).

Az újdonságot Dachauer Vilmos professzor tervezte, a vésnöki munkálatokat pedig Lorbeer Ferdinánd végezte. A sorozatot negyven bélyeget tartalmazó ivéken nyomták és december 7-ikétől kezdve valamennyi szövetségi főváros (Kismarton, Bécs, Linz, Salzburg, Klagenfurt, Graz, Innsbruck és Bregenz) postahivatalaiban kaphatók.

A december 6-iki „levélbélyegnap” keretében sok érdekes attrakció lesz még, a bécsi rádió pedig több filatéliai propagandaelőadást tart.

**Egészen
röviden:**

az

ORSZÁG-VILÁG

(Erdélyi Élet)

a legjobb,

a legrégebb,

a legmagyarabb,

BCU Cluj / Central University Library Cluj
a legérdekesebb,

a legmegbízhatóbb

romániai magyar-

---

nyelvű riportlap!

Olvassa és terjessze!

ZWACK

LIKÖRGYÁR

Arad, Str. Mircea Stănescu 1.
TELEFON No. 506

Gyártmányok: Unicum Zwack, Cacao Chouva, Triple Sec Curacao, Yvette, Gin, Chypre Cherry Brandy, Cordial, Absinth, Punch, Whisky Zwack, Prunelle Zwack, Cocktail Zwack, Rom, Big-Gun, Casino, High Life Rum, Cognac Casino, Medicinal Magister Port, Malaga Zwack

Megnyílt a „Boulevard” Café Restaurant

a volt Olimpia club összes helyiségében
Bohém jazz, Aradon teljes új attrakció

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Szerezzen be órát, arany és ezüstárut

Csáky szakórás és ékszerésznél

Arad, (Főtér)

„Consum“-tag.

Elsőrendű saját műhely!

(Aranyat, ezüstöt magas áron vesz!)

Hol fordíttassa okmányait?

Mitra I. Sándor-nál!

dipl. jegyző és vizsgázott törvénytudományi jegyző,
hivatásos FORDÍTÓ, fordításokat eszközöl felelősség
mellett a következő nyelvekből: Román, magyar,
német, francia, angol, olasz, spanyol, orosz,
latin, cseh, lengyel, holland, szerb, bolgár.

Arad egyedüli többnyelvű fordító irodája. —
Információs iroda. — Bejegyzett cég.

Arad, Bulev. Regele Ferdinand 5. Csaádi Bank palota.
Másolásokat és levelezéseket vállal, cégek részére
jutányos díjazás mellett. Szegényeknek, munkanélkülieknek
kedvezményt nyújt.

HIVATAL: d. e. 9—1 ig, d. u. 3—7 ig.